

az eredménye. Ez a különbség a házasság erkölcsi és közérdekű voltában gyökerezik. Itt van tehát az alaptényező, amely hatását a házasságjogi szabályozásban végig — még a jogos fenyegetés lehetetlenségének hallgatag hangsúlyozásában is — érezteti.

Bárány Tibor.

ÜGYVÉDSÉG. — JOGÉLET.

Felsőbíróági évnyitó beszédek.

A felsőbíróságok bírái rendes napi munkájuk során nem nyilvánítanak véleményt, hanem a jogot alkalmazzák, a jogszabályok és az anyagi igazság szem előtt tartásával döntenek el az eléjük kerülő konkrét jogeseteket. Az évnyitó beszédek adnak alkalmat arra, hogy magas bíróságaink vezetői általános véleményt nyilvánítsanak a törvényhozás és a jogalkalmazás jelenségei tekintetében. Fontosak és nagy súllyal esnek latba ezek a beszédek különösen ma, mikor az embereket világnézeti és pártkülönbségek annyira elválasztják, mikor olyan ritka a napi politika változó szempontjaitól független tárgyilagos állásfoglalás és bírálat.

Ezek az évnyitó beszédek kell, hogy meggyőzzék a polgárt arról, hogy van még olyan hely, ahová nem tört még be a napi politika sokszor zavaros árja, ahol minden pártállásra és világnézetre való tekintet nélkül igazságot kap a jogkereső a társadalomellenes kártevésekkel, jogtalanságokkal, erőszakkal és üldöztetéssel szemben. Vannak még bírák!

Tőrek Győző a m. kir. Kúria elnöke megemlékezik újabb jogszabályalkotásunk rendszertelenségéről. Már a háború négy esztendeje — mondta — hozzászoktatott bennünket a kényszerű, a szükséghez képest változó, folyton mozgékony jogszabályalkotáshoz. Most is hemzsegnék körülöttünk a különféle részleges, különleges, ideiglenes, időhöz kötött jogszabályok, a különféle egyszerűsített és gyorsított eljárási szabályok. Az ilyen jogszabályok egy részét az élet sodra csakhamar kiveti a gyakorlatból, másrészüket ugyan állandósulni látszik, de alig honosodna meg, máris módosul, átalakul, vagyis legalább részleteiben új rendezésnek adja át a helyét.

Sajnos a politikus, a törvényhozó a napi politika szükségleteit tartva szem előtt, nem igen veszi figyelembe az utóbbi években a legfelsőbb bíróságok és jogtudósaink részéről elhangzó aggályokat a jogszabálytúltengés, a jogalkotás rendszertelensége ellen. A jogszabályok, a törvények, a felhatalmazások és egyéb, a magánjogot is érintő rendeletek napról napra szaporodnak, újabb rendeletekkel módosulnak, úgyhogy jogtudó ember sem

tudja megállapítani, hogy melyik van még érvényben, melyik nem. A törvények és rendeletek indokolása sokszor egészen más és más szemléletből ered, a szükségletek és a közvélemény gyors változása folytán. Nehéz helyzete van a bírónak, aki a különböző elgondolású jogszabályokat kell, hogy egységes jogrendszerre kovácsolja össze, ahol az egyes rendelkezéseket összefüggően lehet értelmezni és alkalmazni. Az ügyvéd, a bíró és a sokszor annyira lebecsült jogtudomány az, amely a jogszabályok e „Sturm und Drang” korszakában megmenti a jogrendszer egységét és ezzel a viták eldöntésére való alkalmasságát. A jogalkalmazás munkásai és jogtudomány művelői forrasztják egységessé azokat az ellentmondó rendelkezéseket, melyeket a törvényhozó a napi szükségletek kényszerétől üzve, gyorsan megalkotott. Az igazság ugyan csak a tényleges körülmények alapján állapítható meg, de az igazság mégis csak egy és nem változik gyorsan, az igazság egyszerű, de nem lehet még jobban egyszerűsíteni és gyorsítani. A mi válságos korunkban a polgár egyetlen vígasza, bizalma a törvényben van. A törvény tekintélyét emelnünk kell. Erre pedig a „különleges” és „ideiglenes” jogszabályok épen nem alkalmasak.

Az ügyvédkérdés fontosságát mutatja, hogy ezidén is a kir. Kúria jelenlegi elnöke évnnyitő beszéde elején megemlékezett róla. Sajnos nem sok változást vár az ügyvédség sorsában az új ügyvédi rendtartás életbeléptetése után sem.

A Kúria elnöke megemlékezik arról, hogy a nyugati nagy államokban új világszemléletek hatása alatt kialakult új jogi berendezések hatása alól a mi kis nemzetünk sem tudja kivonni magát. Mindenesetre a fejlődés iránya a közösség érdekeinek előtérbenyomulása az egyéni érdekekkel szemben. Előnyünk, hogy másokon figyelhetjük meg az új jogi berendezések jó vagy rossz hatásait.

Mindenesetre célszerű, ha követjük a Kúria elnökének bölcs intelmét egyrészt abban az irányban, hogy jogszabályainkban és egész állami és társadalmi berendezésünkben, cselekedeteinkben a közérdeket helyezzük előtérbe az egyéni, párt és osztályérdekek háttérbe szorításával, másrészt csak a nyugati államoknak kipróbált, maradandó jogintézményeit vegyük át, ha azok nemzeti hagyományainkkal és nemzetünk egyéni sajátágaival nem ellenkeznek. A magyar alkotmány konzervatív, évszázados fejlődésben kialakult jellegét és tartósságát, a nemzet legmélyebb egyéniségével való kapcsolatán alapuló tekintélyét az adta meg, hogy idegen eszméket csak óvatosan, szerves fejlődés és a nemzeti szervezetbe való beillesztés, áthasonulás útján vett át, nem pedig hirtelen, ötletszerűen, idegen testként az alkotmány épségét sértve, szervezetét megsebezve.

Dr. Láng-Miticzky Ernő a budapesti kir. ítélőtábla elnöke, a bírónak a nemzet erkölcsi, kulturális, gazdasági célkitűzéseivel való kapcsolatát, egységét hangsúlyozza. De kiemeli, hogy ez az azonosítás nem sértheti az igazságot, mert minden nemzeti célkitűzés csak erkölcsi és valóban igazságos lehet. Nem lehet olyan törvényt magyarázat, mely olyan bírói döntést igazolhatna, mely a nemzet érdekével ellentétben áll.

A budapesti kir. ítélőtábla elnökének beszédéhez hozzáfűzzük, hogy a nemzet, a közérdek szerve és megtestesülése, csak erkölcsös és igazságos célokat tűzhet ki maga elé és a törvényhozó feladata, hogy figyelje a nemzet életét és megkülönböztesse a nemzet egyetemes célkitűzéseit változó napi politikán, részleges rejtett érdeken alapuló jelszavaktól. Mert a bírói törvényértelmezés tág keretű, a rossz jogszabály káros hatásait is csökkentheti, de a törvény világos szavával szemben semmit sem tehet, azt alkalmaznia kell.

A m. kir. közigazgatási bíróság elnöke, Puky Endre ismét sürgeti az alsófokú közigazgatási bíróságok felállítását.

Sajnos, a törvényhozás a gyors jogszabályalkotás és jogszabálytúltengés korszakában mindmáig nem valósította meg ezt a nemzeti kívánságot. A közigazgatásnak mai, az egyén életét minden jelenségében érintő fontossága mellett az igazság elemi követelménye, hogy ahol az ügy természete megengedi, a közigazgatási intézkedéssel szemben a polgár gyors bírói védelmet kapjon.

A közigazgatási bíróság elnöke azután kiemeli azt a fontos szerepet, melyet a bíróság a választójogi panaszok elbírálása terén kifejt.

Nagy érdeme-e felsőbb bíróságunknak, hogy a napi politikához olyan közelálló kérdésekben is sikerült bírói tárgyilagosságát megtartani és az igazságot, az erkölcsöt érvényesítenie. A panaszjog kiterjesztését követeli az igazság érdekében. Jó figyelemztetés ez azoknak, akik pénzügyi és egyéb szempontból a jogorvoslatoknak minden téren való megszorítását kívánják és mert alaptalan jogorvoslat is van, minden jogorvoslatot okvetlenkedő, a hatósági tekintélyt aláásó cselekedetnek tekintik. A jogorvoslatok rendszere teszi lehetővé, hogy a jog a törvényhozó elgondolása szerint érvényesüljön és az anyagi igazság sérelmet ne szenvedjen. Több szem többet lát és aki ember, az tévedhet.

Ifj. Dr. Szigeti László.

Tulajdonjog jogokon mint téveszme. Dr. Fränkel Lóránd előadása a Magyar Jogászegylet Civiljogi Szemináriumában 1937. november 24-én. A tulajdonjog az általános tanítás szerint a legtipikusabb dologi jog, mert az abban foglalt elvileg korlátlan „hatal-